

Innhold

Innledning	9
Om Tyrili	14
Bokas struktur	19
Kapittel 1	
Bakteppet – hvorfor denne boka	21
Tallenes tale	22
Stigma og avmakt	26
Når mennesker blir varer	30
Rusmiddelfeltet og ekspertenes makt	32
Oppsummering og refleksjonsspørsmål	37
Kapittel 2	
Jeg trenger deg. Om relasjoner, maktubalanse og tilfriskning	39
<i>Anne Malerbakken</i>	
Kapittel 3	
Ruspolitisk brytningstid	48
<i>Arild Knutsen</i>	
Kapittel 4	
Kampen for brukermedvirkning	56
<i>Ida Olsen og Ronny Bjørnstad</i>	
Om proLAR Nett	56
Gjensidig mistillit	57
Men mye har blitt bedre	58
Balansen mellom kamp og byråkrati	60

Mange nok og skolerte brukerrepresentanter	61
Ønsker for framtiden	62
Kapittel 5	
Brukermedvirkning og erfaringskompetanse	65
Ingenting om oss, uten oss!	66
Brukermedvirkning på individ-, tjeneste- og systemnivå	68
Ansatte med brukererfaring / erfaringskonsulenter	70
Å etablere samarbeid	72
Oppsummering og refleksjonsspørsmål	73
Kapittel 6	
Verdier og teoretiske perspektiver	74
Verdier – fellesskap, likeverd, solidaritet, respekt, åpenhet	75
Menneskesyn	77
Betydningen av språk	79
Økologisk biopsykososial forståelse	81
Sårbarhet for å utvikle alvorlige problemer	83
Beskyttelse	87
Hvem søker støtte og behandling	88
Recoveryorientert forståelse	90
Oppsummering og refleksjonsspørsmål	93
Kapittel 7	
Mennesket er unikt – personlig tilnærming	95
Håp, livsgnist, endringsoptimisme og motivasjon	96
Traumebevisst tilnærming som skaper trygghet	100
Minoritetsstress	108
Bli kjent – kartlegging og utredning	109
Det tar tid	110
Når standardisering og rammer står i veien	111
Oppsummering og refleksjonsspørsmål	113

Kapittel 8

Mennesket er sosialt – private og profesjonelle relasjoner	115
Betydningen av familie, venner og fellesskap	116
Å være barn når foreldre eller eldre søsken strever med rusmiddelbruk og psykiske vansker	120
Venner og annet sosialt nettverk	123
Den personlige og profesjonelle relasjonen	125
Endringsskapende og likeverdige relasjoner	127
Når relasjoner utfordrer	132
Oppsummering og refleksjonsspørsmål	134

Kapittel 9

Sosiale og hverdagslige forhold	136
Et hjem	137
Arbeid og utdanning	141
En forutsigbar økonomi	143
Deltakelse på ulike samfunnsarenaer	144
Meningsfulle og livsbejaende aktiviteter	145
Oppsummering og refleksjonsspørsmål	152

Kapittel 10

Helse-, omsorgs- og velferdstjenester	153
Organisering av tjenestene	154
Å enes om felles retning og mål	159
Å enes om tilnærming og metode	162
Fagpersonen som det viktigste verktøyet	170
Historien om seks blinde menn som ville finne ut hvordan en elefant ser ut	172
Oppsummering og refleksjonsspørsmål	174

Kapittel 11

Kulturelle, politiske og faglige føringer	176
Kulturelle normer	177
Politiske og økonomiske føringer	179
Faglige debatter	184
Diagnoser	184
Medisiner	189
Bruk av tvang	192
Oppsummering og refleksjonsspørsmål	194
 Litteratur	 196
 Forfatteromtaler	 213
 Stikkord	 215